

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 3, 4, 7,
12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 24, 26, 27, 29, 32, 32¹, 33, 35¹, 53 STRAIPSNIŲ IR DEVINTOJO
SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

(toliau – Įstatymo projektas)

(TAP-19-1639; TAIS Nr. 18-8331(7))

2019-10-18 Nr.NV-2922

Vilnius

Įvertinę Įstatymo projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Sistemiskai vertinant Įstatymo projekto 1 straipsnyje keičiamo Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 3 straipsnio 18 dalį, manome, kad siūlymas tik šioje dalyje išbraukti žodžius „pirmajame ar kitame savivaldybės tarybos posėdyje“ ir paliekant tik „posėdžio pirmininko“ sąvoką, ne tik nedera su kitose šio straipsnio dalyse išdėstytais nuostatomis, nes 16, 19 dalyse ši formuluotė vartojama ir jų keisti nesiūloma, o ir vartojama „posėdžio pirmininko“ formuluotė neatskleidžia, koks tai posėdis. Siūlome tikslinti. Taip pat atsižvelgiant į šiuos pakeitimus, siūlome Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 9 punkte atsakyti į visus klausimus (dėl keičiamos VSI apibrėžtos sąvokos įvertinimo Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka).

2. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo VSI 4 straipsnio 9 punkte siūloma nustatyti, kad „savivaldybės institucijos turi informuoti vietos gyventojus apie savivaldybės veiklą“, tačiau Įstatymo projekto 19 straipsnyje keičiamo VSI 37 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „savivaldybė informuoja vietos gyventojus apie savivaldybės veiklą *ir sprendimus*“, todėl neaiškus šių normų santykis, o ir atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – rekomendacijos) 6.1 papunktį tas pats tekstas neturėtų būti kartojamas keliuose straipsniuose. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti, kartu atsisakant ir perteklinių nuostatų.

3. Dėl Įstatymo projekto 6 straipsnio 6 dalimi pildomos VSI 14 straipsnio 10 dalies. Pirmą, VSI 14 straipsnis reguliuoja santykius susijusius tik su savivaldybės tarybos sudaromų *komitetų* veikla (vadinasi „savivaldybės tarybos komitetai“), nors VSI 14 straipsnio 10 dalyje siūlomas teisinis reguliavimas apima ir savivaldybės tarybos *komisijas*, t.y, siūlomos nuostatos dėl šių komisijų nepatenka į šio straipsnio reguliavimo turinį (įstatymo leidėjas VSI 14 straipsnį papildęs

9 dalimi (2019 m. vasario 14 d. VSĮ Nr. XIII-1965 redakcija), kurioje nustatė nepriekaištingos reputacijos reikalavimus ir savivaldybės tarybos komisijų pirmininkams taip pat nustatė normas, kurios nepatenka į šio straipsnio reguliavimo dalyką (straipsnio pavadinimas neatitinka jo turinio). Antra, siūlome nenurodyti konkretaus šios deklaracijos pavadinimo ir palikti teisę jį pasirinkti tvirtinančiam subjektui (pvz., nustatyti, kad savivaldybės tarybos narys, pretenduojantis tapti savivaldybės sudaromo komiteto ar komisijos pirmininku, turi užpildyti vidaus reikalų ministro patvirtintos formos deklaraciją, kurioje pateikiami duomenys dėl jo atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimams). Trečia, Įstatymo projekto 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos <...> priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, tačiau įgyvendinant VSĮ 14 straipsnio 10 dalies nuostatą, teisės aktą turės priimti vidaus reikalų ministras. Be to, atsižvelgdami į tai, kad 2020 m. sausio 1 d. įsigalioja Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nauja redakcija (pakeistas pavadinimas į „Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą,“) siūlome keisti ir VSĮ 14 straipsnio 3 dalį ir 15 straipsnio 3 dalies 1, 3, 6 punktus, 6¹ dalį.

4. Atsižvelgiant į VSĮ 3 straipsnio 6 dalyje pateiktą „savivaldybės valdomos įmonės“ apibrėžimą, siūlome jį vartoti Įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalyje keičiamo VSĮ 16 straipsnio 2 dalies 21 punkte vietoj „savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių“ formuluotės.

5. Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalyje keičiamo VSĮ 16 straipsnio 2 dalies 22 punkte siūlome atsisakyti pridėtinės reikšmės nesukuriančios formuluotės „teisės aktų nustatyta tvarka“, nes tokia neapibrėžta nuoroda į teisės aktus yra perteklinė (savaime suprantama, kad reikia vadovautis teisės aktų nustatyta tvarka). Juk ir kituose šios dalies punktuose nenurodyta, kad tam tikri veiksmai atliekami vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad Įstatymo projektu siūloma suderinti Biudžeto sandaros įstatymo ir VSĮ nuostatas dėl savivaldybių finansinių įsipareigojimų reglamentavimo, tačiau Biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad savivaldybės gali teikti garantijas dėl savivaldybės *kontroliuojamų* įmonių prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitų įsipareigojamųjų dokumentų sutartis, o Įstatymo projekto 8 straipsniu keičiamo VSĮ 16 straipsnio 2 dalies 28 punkte nurodytos „savivaldybės valdomos įmonės“. Pastaba taikytina ir Įstatymo projekto 13 straipsniu keičiamo VSĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punktui.

7. Dėl Įstatymo projekto 9 straipsnio 1 dalyje keičiamo VSĮ 19 straipsnio 10 dalies ir Įstatymo projekto 14 straipsnio 2 dalyje keičiamo VSĮ 29 straipsnio 6 dalies siūlomo pakeitimo dėl nuostatų, susijusių su grįžimu į kitas lygiavertes ar žemesnes valstybės tarnautojo pareigas. Pagal galiojančias VSĮ 19 straipsnio 10 dalies ir 29 straipsnio 6 dalies nuostatas galima sugrįžti į kitas

lygiavertės ar žemesnės valstybės tarnautojo pareigas, *išskyrus į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigas*. Minėtose Įstatymo projekto nuostatose siūloma nustatyti, kad būtų galima sugrįžti į bet kokias valstybės tarnautojų pareigas, tačiau siūlomas reguliavimas nepagrindžiamas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte (įvertinant tai, kad šios nuostatos buvo neseniai pakeistos). Taip pat siūlome įvertinti, ar nereikės keisti šias nuostatas įgyvendinančių teisės aktų (duota nuoroda į Vyriausybės nustatytą tvarką). Esant poreikiui juos keisti, siūlome papildyti Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 11 punktą.

8. Atsižvelgdami į Įstatymo projekto 9 straipsnio 3 dalyje keičiamo VSI 19 straipsnio 15 dalyje siūlomus pakeitimus dėl atostogų ir siekiant nepažeisti asmenų teisėtų lūkesčių į priklausančias iki Įstatymo projekto įsigaliojimo atostogas, siūlome Įstatymo projekto 21 straipsnį papildyti nauja dalimi, kurioje nustatyti, kad nepanaudotos kasmetinės atostogos, kurios merui ir mero pavaduotojui priklausė iki šio įstatymo įsigaliojimo, suteikiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusią VSI 19 straipsnio 15 dalį. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad „suderinant su Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatomis ir atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatyme nustatytas Vyriausybės narių atostogas ir kitas garantijas, Įstatymo projekte siūloma keisti Įstatymo 19 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias mero atostogas, lengvatas bei žalos atlyginimą“, tačiau turėtų būti aiškiau nurodyta, kodėl vienos nuostatos derinamos su Darbo kodeksu, o kitos – su Vyriausybės įstatymu (pvz., Vyriausybės nariams nėra nustatytos lengvatos neįgaliems darbuotojams, tačiau Įstatymo projekte jas siūloma nustatyti), kokiais kriterijais vadovaujantis siūlomos konkrečios atostogos ir lengvatos. Taip pat Įstatymo projekto 9 straipsnio 3 dalyje dėstant VSI 19 straipsnio 15 dalį nesilaikoma nuostatų dėstymo nuoseklumo, nes dėstomos normos, susijusios su atostogomis, atleidimu nuo pareigų, lengvatomis ir vėl grįžtama prie atostogų. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti šias nuostatas ir jų pagrindimą Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

9. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad „siekiant suderinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymų ir įstatymo nuostatas dėl subjekto, priimančio sprendimą keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą, įstatymo projektu siūloma šią funkciją išbraukti iš mero vykdomų ir priskirti vykdyti savivaldybės vykdomajai institucijai“. Tačiau Įstatymo projekto 14 straipsnio 3 dalyje keičiamo VSI 29 straipsnio 8 dalies 17 punkte siūlomas reguliavimas neatitinka Žemės įstatymo 32 straipsnio 4 dalies 5 punkto nuostatos, kad „savivaldybės taryba ar jos įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius teisės aktų nustatyta tvarka sprendžia žemės sklypų pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo klausimus“, t.y., ši funkcija yra pavesta savivaldybės tarybai, kuri gali įgalioti savivaldybės administracijos direktorių spręsti šiuos klausimus.

10. Siekiant aiškumo siūlome Įstatymo projekto 19 straipsnyje dėstomo VSĮ 37 straipsnio 2 dalies 1 punkte, 38 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti, *kieno* priimami sprendimai turimi omenyje (pvz., kitose nuostatose vartojama „savivaldybės viešojo administravimo subjekto sprendimas“), VSĮ 41 straipsnio 1 dalyje – *kur* savivaldybės taryba gali nustatyti klausimus, kuriems spręsti turi būti organizuojamos apklausos.

11. Įstatymo projekto 19 straipsnyje dėstomo 40 straipsnyje nustatyti *bendrieji* apklausos principai, tačiau neaišku, *kur* nustatyti kiti principai. Siūlome tikslinti.

12. Įstatymo projekto 20 straipsnyje keičiamo VSĮ 53 straipsnio 2 ir 3 dalyje nurodytas „Europos Sąjungos Regionų komiteto“ pavadinimas nesutampa su Vyriausybės įstatymo 52 straipsnio 4 dalyje vartojamu „Regionų komiteto“ pavadinimu, nors turimas omenyje tas pats komitetas, kuris nurodytas Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo.

13. Įstatymo projekto 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos turės priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, tačiau Įstatymo projekte nenurodyta, kad atitinkamus įgyvendinamuosius teisės aktus turės priimti Vyriausybė ar jo įgaliota institucija, t.y., nėra normos, kurią įgyvendindama Vyriausybė galėtų įgalioti atitinkamą instituciją priimti teisės aktą. Atsižvelgdami į tai, siūlome nurodyti konkrečius subjektus, kurie turės priimti šiuos teisės aktus arba Įstatymo projekte, įvertinus, kokius santykius siūloma reguliuoti, vietoj vartojamos formuluotės „Vyriausybės nustatyta tvarka“ siūlome rašyti „Vyriausybės *ar jos įgaliotos institucijos* nustatyta tvarka“.

14. Siūlome tikslinti Įstatymo projektą ir jo lyginamąjį variantą taip pat šiais teisės technikos aspektais:

1) atsižvelgiant į rekomendacijų 35.5 papunkčio nuostatą, jei įstatymo straipsnį sudaro tik viena dalis, ji nenumetama, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 1 straipsnį;

2) atsižvelgiant į rekomendacijų 89.2 papunktyje pateiktus pavyzdžius, siūlytina tikslinti, pavyzdžiui, Įstatymo projekto 5 straipsnio 3 dalį, 6 straipsnio 3 dalį, 7 straipsnio 3 dalį;

3) reguliuojant tuos pačius santykius, siūlome suvienodinti vartojamas sąvokas (formuluotes), pavyzdžiui, Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje keičiamo VSĮ 14 straipsnio 2 dalyje vartojamą sąvoką „proporcinio daugumos ir *mažumos* atstovavimo principas“ ir Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje keičiamo VSĮ 15 straipsnio 14 dalyje vartojamą sąvoką „proporcinio *tarybos* daugumos ir *opozicijos* atstovavimo principas“; Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalyje keičiamo VSĮ 16 straipsnio 2 dalies 28 punkte vartojamą formuluotę „savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba)“ ir VSĮ 27 ir kituose straipsniuose vartojamą formuluotę „savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba“; Įstatymo projekto 11 straipsnio 4 dalyje keičiamo VSĮ 20 straipsnio 3 dalies 3 punkte vartojamą „vietos gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus *sąlygu*“ sąvoką ir „vietos gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius

savivaldybės reikalus *prielaidų*“ *sąvoką* (Įstatymo projekto 19 straipsnyje keičiamas VSI 36 straipsnis) ir kitas;

4) atsižvelgiant į rekomendacijų 83 punktą, siūlome VSI atitinkamus straipsnius dėstyti nauja redakcija, jeigu juose keičiama daugiau nei pusė šių straipsnių dalių, pavyzdžiui, Įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo VSI 26 straipsnį (iš 4 keičiamos 3 dalys);

5) Įstatymo projekto 17 straipsnio 6 dalis neatitinka rekomendacijų 77 punkto (dėl VSI 33 straipsnio pildymo 16 dalimi, nes šis straipsnis turi 17 dalių). Atsižvelgus į šią pastabą taip pat tikslintina šio straipsnio 1 dalis, kurioje duodama nuoroda į VSI 33 straipsnio 16 dalį;

6) siūlome Įstatymo projekto 19 straipsnyje dėstomo VSI 44 straipsnio 9 dalyje vietoj formuluotės „dvi darbo dienas“ rašyti „2 darbo dienas“, kaip rašomi kiti laiko terminai VSI;

7) atsižvelgiant į Įstatymo projekto 21 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsigaliojimo datą, siūlome tikslinti šio straipsnio 2 dalyje nustatytą datą (turi būti 2020 m. sausio 1 d.), tačiau atsižvelgdami į Įstatymo projekto svarstymui ir priėmimui reikalingą laiką ir į tai, kad reikės priimti jo įgyvendinamuosius teisės aktus, siūlome Įstatymo projekto 21 straipsnio 1 dalyje nukelti siūlomų VSI pakeitimų įsigaliojimo datą (atitinkamai nukeliant ir šio straipsnio 2 dalyje įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo datą);

8) Įstatymo projekto lyginamajame variante turėtų būti paryškinta tik tai, kas naujai įrašoma, pvz., Įstatymo projekto 1, 19, 20 straipsniai (rekomendacijų 113.3 papunktis); turi matytis visi siūlomi VSI pakeitimai, t.y. išbraukiant žodžius ar paryškinant naujai įrašomus žodžius (pvz., Įstatymo projekto lyginamojo varianto 8 straipsnio 4 dalyje keičiamo VSI 16 straipsnio 2 dalies 28 punktas).

15. Atsižvelgiant į susiklosčiusią teisėkūros praktiką, Vyriausybės nutarime, kuriuo Įstatymo projektas teikiamas Seimui, turėtų būti nurodyta, kad teikiamas *patobulintas* Įstatymo projektas (Įstatymo projektas buvo grąžintas tobulinti).

16. Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 1 punkte nurodytas tik vienas Įstatymo projekto tikslas, tačiau atsižvelgdami į Įstatymo projekte siūlomus VSI pakeitimus, siūlome nurodyti ir kitus Įstatymo projekte siekiamus tikslus bei uždavinius.

Teisės grupės patarėja

Aida Gritienė